

ARS ALBA RESTAURÁTOR BT, Szentendre, Alkotmány u 14.,

tel/fax:26-315-456 www.arsalba.hu

Szakmai beszámoló fotódokumentációval

Készült a Magyar Ferences Könyvtár (Budapest, Margit körút 23.) felkérésére pályázati célból.

Marcus Marulus (Marko Marulic): De institutione bene vivendi. Venezia, 1506.

324 fólió, mérete: 110 x 157 x 50 mm, jelzete: Ant. 757.

1.Állapotfelmérés

A korai antikva kötet **másodlagos kötésben** van: a szabadon lévő gerincen láthatóak a korábbi fűzés nyomai. Ez a kötés egyszerű védőborítás egymásra **kasírozott pergamen és papír kéziratokból**, feltehetően a 16. sz-ból.

A tábláknak csak fejnél van kantnija. A ragasztott táblákra 3 darabból összeillesztett **pergamen kódexlapból készült** borítás készült. A pergamen a táblák külső oldaláról szinte teljes felületben lekopott ill. elveszett. A beütésekből látszik, hogy pirossal és késsel iniciált. Tintája több helyen megfolyt, olvashatatlan. Sok szennyeződés, ragasztó-maradvány van rajta.

A gerinckasírozás is kódexlapból készült.

A táblák ragasztóját megtámadták **a rovarok**, több helyen járatokat fúrva a papírba.

Arcnál két **bőr kötőszalagja** is volt, ezek elvesztek, csak az első tábla belső oldalán maradt meg az egyik vége.

Az előzékek is sűrűn beírtak. Tulajdonképpen nem is előzékek, mert nincsenek kapcsolatban a könyvtesttel, csak a tábla belső tükrére voltak/vannak ragasztva. Részben leváltak, külön töredékként vannak a könyvbe csúsztatva.

Fűzése 2 db sodort dupla bőrszíjra történt. A szíjvégek „Y” alakban vannak a táblákba rögzítve. Hátul a felső elveszett. A könyv közepénél mindkét borda törött, a könyvtest kettévált.

A **könyvtestből** néhány lap hiányzik. A papír gyenge, sárgult, enyvezőanyaga kiázott. Penész-, tinta-, és vízfoltok vannak benne. Kémhatása 5 pH fölötti. A sarkok, lapszélek sok helyen hiányosak, mállanak.

2.Elvégzett munkák, beavatkozások, anyagok

- Restaurálás előtti dokumentáció készítése. 1 óra
- A kötet teljes szétszedése, a könyvtest lapjaira bontása az eredeti fűzési technológia dokumentálásával. 4 óra
- Lapok száraztisztítása: ecsetelés, radírozás kénmentes radírpórral, latex szivaccsal. 6 óra
- Mosás kétszer meleg vízben, savtalanítás kalcium-hidroxidban(9 pH). 8 óra
- Szárítás, pufferképződés a papírban (párhuzamosan az előző folyamattal).
- A táblák szétáztatása, a töredékek mosása, savtalanítása (lásd fenn). 14 óra
- Hiányok kiegészítése száraz eljárásban japánpapírral (ragasztó: metilcellulóz), a még gyenge helyek utánenyvezése hidroxipropil-cellulózzal (oldószer: víz/alkohol). 22 óra
- Fűzés az eredeti nyomán, 2 új sodrott dupla bőrbordára, új kenderzsineggel. A gerinc enyvezése, kasírozása pergamennel (keményítő). 6 óra
- Új táblák készítése keményítővel kasírozott merített papírokból, bőrszíjak átfűzése. 4 óra
- Kötésrekonstrukció készítése, az eredeti táblákról készült fotók felhasználásával. Eredeti előzékek visszahelyezése. 14 óra
- Sav- és pormentes tárolóeszköz készítése a könyv és külön a töredékek számára. 2 óra
- Dokumentáció készítése. 2 óra

Összesen 83 óra

3.Fotódokumentáció a restaurálás előtti és utáni állapotról

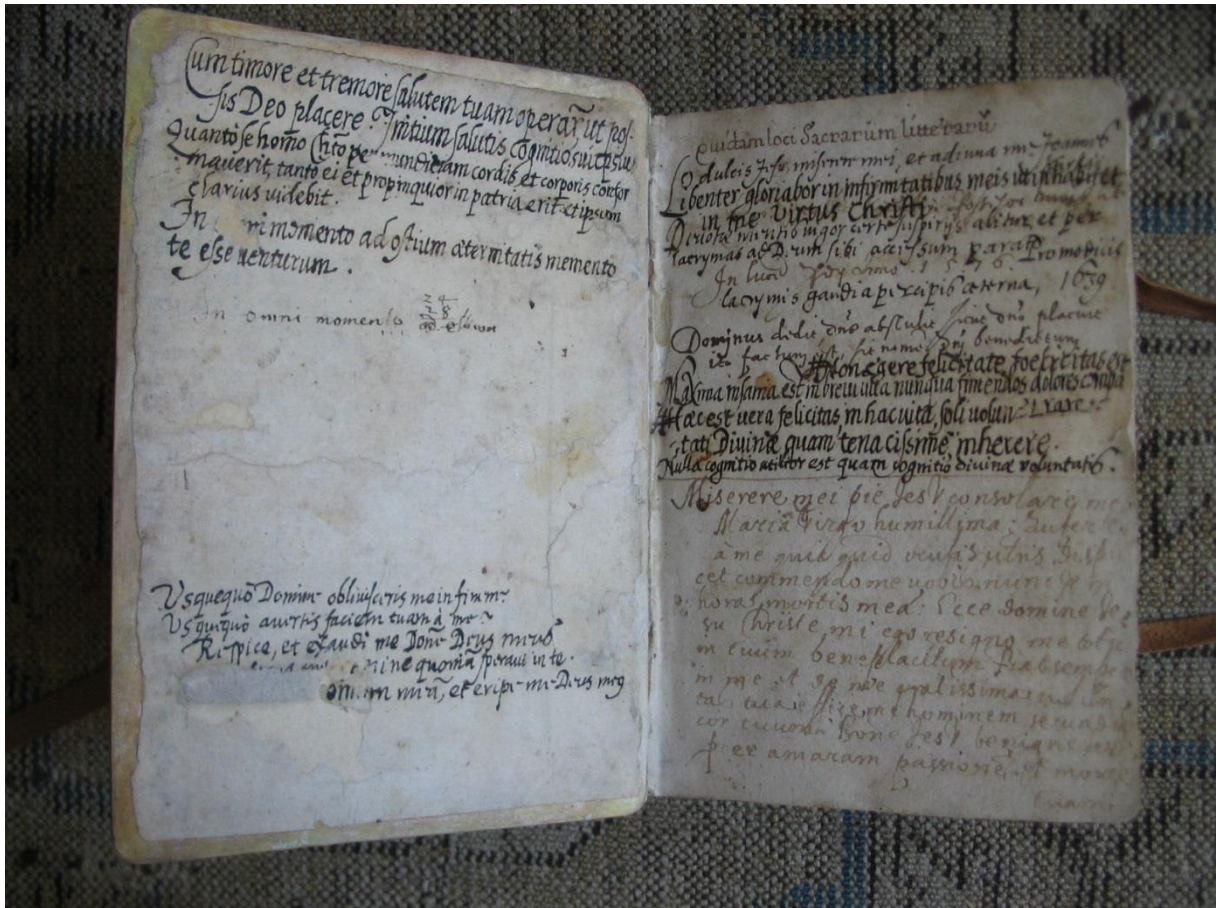
Hátsó tábla és gerinc

Pergamen töredékek és első előzék

Cum timore et tremore salutem tuam operari ut possis Deo placere. Initium salutis cognitio sui ipsius. Quanto se homo cito per mendicantiam cordis et corporis confortauerit, tanto ei et propinquior in patria erit, et ipsum clarius uidebit.

In omni momento ad ostium aeternitatis memento te esse uenturum.

In omni momento ²⁴₂₂ ⁸₁₀ ¹⁶₁₈

Usquequo Domine obliuiscaris me in finibus?

Usquequo auribus faciem tuam a me?

Respice, et exaudi me Domine. Deus meus

domine quonia speraui in te.
domine in misericordia, et eripere me. Deus meus

Hátsó előzők

In mentibus puris et bona uoluntatis habito
Deus. Non egere felicitate felicitas
Christianorum est.

si malignari aut emulari cum alijs
nuntiabit quonia tunc qua forum
societas arguitur.

Quid est fides non operans ex dilectione
nisi cadaver carnis.

Summa dicitur in hoc anno 1536.

Joannes kar
Armo domi
1539.

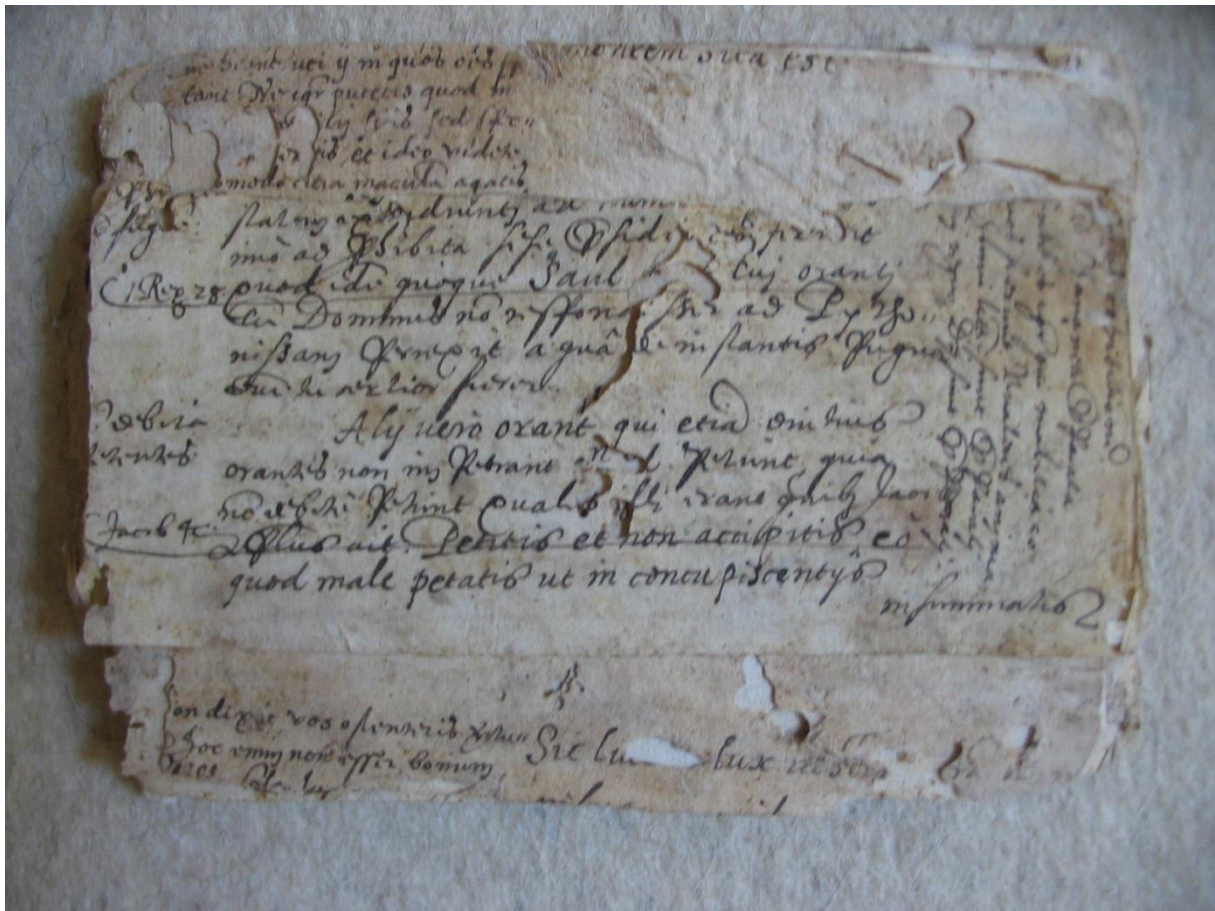
Pura leuitas clausuras omni legibus

Seruite domino in timore Philbanus Suram
et exultate ei cum tremore

Commodum
non nos oportet in
humilitate sicut illi
cupimus conseruare
in gloria.

Quid de his que scienda sunt insipient qui scientem
rem omnia uident

Táblából előkerült kéziratok

Szentendre, 2013. augusztus 28.

Fehrentheil H. H.

Fehrentheil Henriette

A Magyar Restaurátorok Egyesületének tagja

ARS ALBA Bt.
2000 SZENTENDRE
ALKOTMÁNY U. 14.
T: 26/315-456

